

Head lugejad!

Meie nelja aasta pikkune uurimisprojekt on lõpusirgel ja aeg on teha kokkuvõtteid. Kõik kolm kooliküsitluse etappi on lõpule jõudnud ning see andis meile võimaluse hinnata õpilaste digitaalset kirjaoskust ja vastavaid teadmisi, kasutades projektis välja töötatud noorte digioskuste indikaatorit (yDSI). Tulemustesti abil kogutud andmed tõid ilmsiks õpilaste tegeliku digipädevuse parandamise vajaduse.

Meie uuringu tulemused annavad hea lähtepunkti laiemaks aruteluks õpetajate, lapsevanemate ja mis kõige olulisem, laste ja noorte enestega. Kuid see pole veel kõik. Peatselt esitame ka uuringutulemustel põhinevad rakenduslikud poliitikasoovitused. Otsime koos võimalusi ja viise, kuidas Euroopa õigusraamistik saaks digiajastul tõhusamalt toetada laste ja noorte vajadusi, tagades samal ajal nende õigused.

Leen d'Haenens,
ySKILLS'i projekti peakoordinaator

TARTU ÜLIKOOLI UURIMISRÜHMA TEGEMISED

ySKILLS'i projekti TÜ uurimisrühm tegeleb tulemuste analüüsi ja tutvustamise ning projekti-materjalide eestindamisega. TÜ ühiskonnateaduste instituudi teaduskonverentsil peetud ettekandes rääkis Veronika Kalmus digipädevuse mõõtmisest ja mõtestamisest, tutvustades ka ySKILLS'i uurimismetoodikat ja põhitulemusi. Ettekanne on järelvaadatav utv.ee vahendusel.

Äsja eestindasime Londoni Majanduskooli (LSE) eestvedamisel valminud animafilmi, mis räägib sellest, kuidas täiskasvanud saavad digimaailmas kaitsta laste õigusi ja huve.

Jaanuaris tutvustame veebilehte, kuhu koondame projekti raames valminud publikatsioonid ja õpilaste digioskusi arendava õpivara. Avaldame ka vastava pressiteate.

Noorte digipädevus ja -oskused ySKILLS'i projektis (2020-23)

- Digipädevus on suutlikkus kasutada ICT-d viisidel, mis aitavad luua teadmisi enda ja teiste jaoks kasulike laadidega, teadmiste, oskuste ja hoiakute, sh digioskuste dimensioonide kaudu.
- yDSI = 4 rühma, igas 6 indikaatorit:
 - Informatsioonioskused
 - Informatsiooniteadlikkus ja -tõrgete oskused
 - Suhtlemisoskused
 - Isikuoskused
- Iga oskuste rühm koosneb 3 funktsionaalse ja 3 kriitilise mõõtmisega seotud oskusest
- Kõik 24-i indikaatori programmeerimisoskused ei kuulu ühtegi rühma
- Longitudinaalsed andmed mõeldi digioskuste enesehinnanguna 0-100% skaalal
- Laste mõõdeti digipädevust 6 valitavamae abil

Professor Veronika Kalmus ettekannet pidamas.
Kuvatõmmis konverentsilt.

Täname teid ySKILLS'i tegemiste jälgimise eest ja lubame hoida teid kursis ka projekti jätku-tegevustega – juba uuel aastal.

ySKILLS'i TÜ uurimisrühm

PROJEKTI LÕPUKONVERENTS

30. novembril toimub Belgias Leuenis ySKILLS'i projekti lõpukonverents "Kas laste oskused on digimaailmas osalemiseks piisavalt head?". Ettekandeid saab jälgida ka Zoomis. [Registreerumine](https://www.yskills.eu) kuni 29. novembrini.

YSKILLS'I UURINGUD

Allpool kokkuvõtlikult tutvustatud uuringud tuginesid noorte digioskuste indikaatorile yDSI (*youth Digital Skills Indicator*). Eesmärk oli leida ja analüüsida digioskuste, veebitegevuste, eakaaslastega toimuva suhtluse ja suhete, kognitiivsete võimete ja ajutegevuse vahel olevaid seoseid.

LONGITUUDSE KÜSITLUSE 3. LAINE

Osalesid Eesti, Soome, Saksamaa, Itaalia, Portugali ja Poola õpilased.

Kooliküsitluse käigus vastas 2023. aastal veebiankeedile kokku 6253 õpilast, neist 2660 osales kõigil kolmel aastal. Selleks, et hinnata, kui palju kolmes laines osalenud õpilaste digioskused ja -teadmised on kõrgel tasemel, loodi digitaalse kirjaoskuse indeks. Riigiti on koondtulemused üsna sarnased – vähemalt poolte õpilaste oskused ja teadmised on kõrgel tasemel (2023. a 50–54%, 2021. aastal 46–53%).

Kõige paremad olid tulemused **suhtlemise** ja **kehvimad info otsimise ja töötlemise** mõttes. **Eesti õpilaste** tulemused paranesid kahe aastaga kõige enam (5% võrra) **sisuloome** osas.

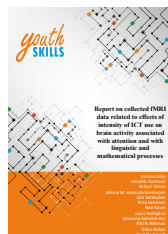
Digitaalse kirjaoskuse sisuloome mõõde

2021	40%
2022	42%
2023	45%

NOORTE DIGIOSKUSED, KOGNITIIVSED VÕIMED JA AJUTEGEVUS

Osalesid Soome ja Belgia õpilased. See osauuring keskendus õpilaste digioskuste ning ajutegevuse, töömälu ja tähelepanuoskuste vahelistele seostele. Lisaks digioskusi mõõtva tulemustesti tegemisele tuli õpilastel lahendada matemaatika- ja keeleanalüüsi ülesandeid.

Analüüs tõi esile näiteks internetimängude mõju keeleoskusele ja muid huvitavaid tulemusi. Kuna leitud seosed on kompleksed, vajavad need veel täiendavaid uuringuid.

Põhjalikumalt saate lugeda [uurinuraportist](#) ja [blogipostitusest](#).

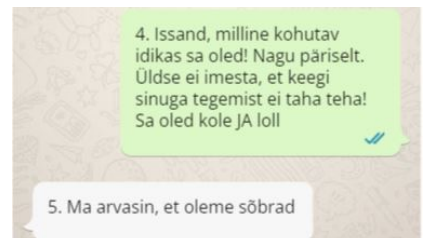
TULEMUSTESTIPÕHINE UURING

Osalesid Eesti, Soome, Saksamaa, Itaalia, Portugali ja Poola õpilased.

Tulemustesti vastuste analüüs andis ülevaate digioskustega seotud probleemidest, millega lapsed kokku puutuvad. Näiteks suhtlemisoskustele keskenduv osas tuli õpilastel hinnata, mida nad erinevates olukordades teeksid.

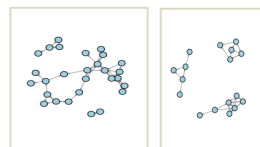
Probleemse sisuga sõnumite tuvastamise ülesandes märkis alla kolmandiku õpilastest, et nad blokeeriksid tundmatu isiku, kes neile solvavaid sõnumeid saadab. Üle 40 protsendi ei pidanud oma kaaslaste sõimamist grupivestluses üldse muret tekitavaks asjaoluks.

Lugege uuringutulemuste kohta lähemalt [raportist](#) ja [blogipostitusest](#).

KAASLASTE MÕJU: VÕRGUSTIKU-UURING

Osalesid Saksamaa, Itaalia ja Portugali õpilased. Osauuringus analüüsiti klassikaaslaste seas eksisteerivaid suhtevõrgustikke. Mõnes klassis olid suhtevõrgustikud hajusad, teises jälle tihedamad ja omavahel põimunud. Võrgustikud, mis moodustusid üksteisele digiküsimustes nõu andmise alusel, hõlmasid eri õpitulemustega noori.

Klassikaaslaste vahel moodustunud alamvõrgustike näited.

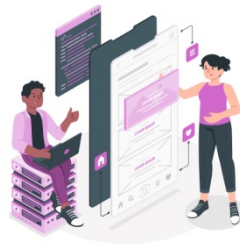
Põhjalikumalt saate lugeda [uurinuraportist](#) ja [blogipostitusest](#).

LAPSESÕBRALIKUD MATERJALID

VAIMNE TERVIS JA DIGIOSKUSED: UURINGUTULEMUSED JA SOOVITUSED

Kuna ySKILLS'i keskmeks on lisaks digipädevusele ka laste ja noorte heaolu ning seda toetavad tegurid, siis on projektis lähemalt uuritud ka seda, mil moel on noorte digimaailmas tegutsemine seotud nende vaimse tervisega – millest nad rõõmu ja abi leiavad ning mis neile muret ja meelehärmi valmistab; mis neid toimetulevaks või haavatavaks muudab. Suurbritannias ja Norras intervjuerisid meediauurijad noori, kellel on olnud vaimse tervise probleeme, ning koostasid noortega koostöös võtmesõnumeid ja soovitusi sisaldavad infolehed. Oleme tõlkinud [noortele](#) ja [tugispetsialistidele](#) loodud veebimaterjalid ka **eesti keelde**.

Suurbritannia ja Norra noored rääkisid teadlastega vesteldes, mida nad interneti kasutades oma vaimse heaolu jaoks juba teevad, kuid sedagi, et mõnikord võivad olukorrad siiski nende kontrolli ja tahte alt väljuda.

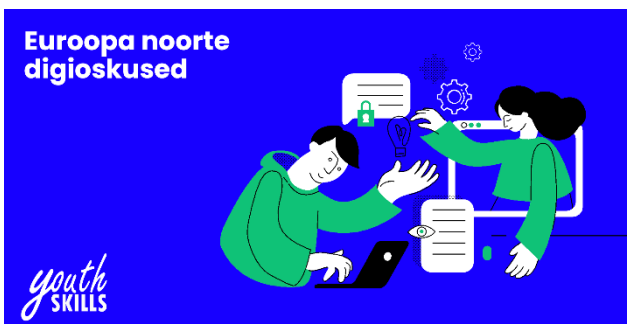

Me kasutame oma **digioskusi vaimse tervise toetamiseks**. Me püüame **vastu töötada algoritmidele**, mis soovitavad negatiivset sisu, **luua internetis enda jaoks mõnusaid kohti** või **leida usaldusväärseid inimesi**, kes saavad abi pakkuda. Kuid **alati ei piisa isegi väga headest digioskustest** ja internetis võivad asjad ikka valesti minna. See võib ka **vaimse tervise probleeme süvendada**.

Mariya Stoilova ja Sonia Livingstone selgitavad blogipostituses "[Mental health and digital skills: an online resource for young people](#)" lähemalt, kuidas vaimset tervist toetavad materjalid sündisid.

LAPSESÕBRALIK UURINGUKOKKUVÕTE

ySKILLS'i projekti tulemused on nüüd kättesaadavad ka meie peamisele sihtrühmale – lastele ja noortele – ning seda arusaadavas keeles ja haaravas kujunduses. 12–17-aastastele õpilastele koolitunnis kasutamiseks mõeldud ja **eesti keelde tõlgitud** õppevahendid asuvad projekti [kodulehel](#).

Õppematerjal on koostatud [slaidiesitlusena](#) ning varustatud [juhendiga](#), mida õpetajad, koolitajad ja meediahariduse eestvedajad saavad kasutada arutlevas stiilis koolitunni, seminari või koolituse sisustamiseks. Slaidid on varustatud ka märkmetega. Eesmärk on saada lapsed ja noored digioskuste teemal aktiivselt kaasa mõtlema ja rääkima.

Õppematerjali autorid Emilie Bossens, Bieke Zaman ja Verónica Donoso kirjutavad põhjalikumalt selle koostamisest ja otstarbest blogipostituses "[Introducing the ySKILLS Child-Friendly Summary: Empowering Youth in the Digital Age](#)".

YSKILLS'I LÕPUKONVERENTS

KAS LASTE OSKUSED ON DIGIMAAILMAS OSALEMISEKS PIISAVALT HEAD?

30. novembril toimub Leuvenis liri kolledžis ühepäevane konverents. Osaleda saab ka Zoomi teel.

	Päevakava
9.30–10.00	Registreerimine
10.00–10.15	Avasõnad Leen d'Haenens, ySKILLS'i peakoordinaator
10.15–10.30	ySKILLS'i oskuste mudeli esitlus David Smahel
10.30–10.55	Digioskused, ySKILLS'i uuringutulemused, trendid kolmes küsitluslaines Natalia Waechter ja Hana Machakova
10.55–11.40	Digioskused ja haavatavad rühmad Giovanna Mascheroni, Mariya Stoilova ja Myria Georgiou
11.40–12.05	Kohvipaus
12.05–13.00	Värske lähenemine digioskuste mõõtmisele Ellen Helsper Paneeldiskussioon
13.00–14.00	Lõunapaus Posterettekannete sessioon
14.00–15.00	Kuulates laste häält ja kaasates haridusvaldkonna praktikuid Bieke Zaman, Cristina Ponte ja Verónica Donoso
15.00–15.15	Peaesineja: Kim van Sparrentak (Europarlament)
15.15–15.45	Kohvipaus
15.45–16.15	Laste õigused digimaailmas Sonia Livingstone ja Fabiola Bas Palomares
16.15–16.30	Sild teadustöö ja poliitikalooime vahel Niamh Ni Bhroin
16.30–17.00	Lõpudiskussioon: soovitudest tegudeni Leen d'Haenens

LISAINFO:

www.yskills.eu

REGISTREERUMINE:

Registreerumisvorm
asub [siin](#).

